

RELIGIEUS LEIDERSCHAP BIJ BOTSSENDE OPINIES

Welke rol hebben religieuze leiders binnen onze gepolariseerde samenleving? Als katholiek bisschop volg ik met aandacht de ontwikkelingen binnen de Christelijk Gereformeerde Kerken. De scherpe meningsverschillen over vrouw en ambt binnen dit kerkverband dreigen te leiden tot een breuk. In dit geval kan ik als buitenstaander over het conflict zwijgen. Maar vandaag zijn er allerlei maatschappelijke thema's die binnen religieuze gemeenschappen evenzeer tot spanningen leiden. Wat is dan voor een bisschop maar ook voor een pastoor, predikant, rabbijn of imam wijs beleid?

Geen politicus

Genoeg thema's roepen in onze dagen hevige emoties op. Ik noem de opvang van asielzoekers, de ellende in Gaza en de zorgen over de toekomst van Gods schepping. Een religieus leider is geen politicus. Maar maakt dat een apolitieke opstelling legitiem? In christelijke kring zijn er leiders die zich zo opstellen. Ik denk aan predikanten in meer bevindelijke protestantse kerken. Maar in de mainstream van de christelijke wereld wordt toch een andere afslag genomen. Breed leeft het besef dat partijpolitiek niet verstandig is maar tegelijk dat zwijgen ook geen optie vormt. Het evangelie biedt immers niet alleen voedsel voor de ziel maar geeft ook inspiratie om te blijven nadenken over een goede samenleving. Het onderwijs van Jezus heeft ook implicaties voor onze inzet voor een meer rechtvaardige en duurzame wereld.

Elkaar blijven ontmoeten

Zoals iedereen kunnen ook gelovigen zich rond gepolariseerde thema's gemakkelijk in een eigen bubbel opsluiten. Helaas zie je dat in menig religieuze gemeenschap gebeuren. Als je geluk hebt, leidt dat tot een zwijgend dulden van elkaar. Maar heel gemakkelijk kan dat ook leiden tot ondergrondse spanningen of bovengrondse conflicten. Maar verschillen van inzicht hoeven er niet toe te leiden dat je elkaar verliest, zeker niet in kerkelijke kring. Als christenen leven wij immers vanuit goddelijke aanvaarding. Als je dat beseft wordt het ook gemakkelijker om de ander, ook met vreemde of zelfs afstotende opvattingen, te aanvaarden. Een en ander vraagt natuurlijk wel om de nodige zelfbeheersing want alleen zo kun je het met elkaar uithouden. Het is belangrijk om je niet in eigen loopgraven te verschuilen en van een afstand te beschieten. Even tot tien tellen voordat je reageert kan ook heilzaam zijn. Je inleven in de visie van de ander is vaak al de helft van de oplossing. De meeste gelovigen beseffen dat bijna alle maatschappelijke thema's complex zijn. Tussen zwart en wit zijn veel grijstinten, varianten en nuances te ontdekken.

Hoffelijk van mening verschillen

Recent had ik een indringend uitwisseling met een rabbijn. Het ging over de kwetsbaarheid van het joodse volk in de huidige wereld. Mijn visie dat de huidige machthebbers in Jeruzalem die positie alleen maar kwetsbaarder en Israël in de wereld feitelijk tot een paria maken, werd resoluut afgewezen. Alleen als Hamas en alle islamisten zijn uitgeschakeld zouden Joden veilig kunnen leven was de redenering. In mijn visie wordt echter door het huidige disproportionele geweld van de staat Israël een tweede Hamas en andere gewelddadige islamisten gekweekt. Wij kwamen er niet uit maar bleven hoffelijk grondig van mening verschillen. Zo kan het dus ook, ondanks de grote gevoeligheid van het thema, zeker ook voor mijn joodse gesprekspartner. Wij leven in een samenleving met botsende opinies en veel mensen hebben korte lontjes. Helaas

zien wij dat verbaal geweld in de publieke ruimte gemakkelijk kan omslaan in fysiek geweld. In meerdere steden van ons land was dat recent de bittere en beangstigende realiteit. Als bisschop, en ik hoop dat ook andere religieuze leiders zo in de wedstrijd zitten, probeer ik mensen tot matiging en wellevendheid te bewegen. Alleen zo kunnen wij immers op een fatsoenlijke manier samenleven.

Mgr. Dr. Gerard de Korte